సాహితీస్రవంతి

ఏకాంకిక

సాలెగూడు

శ్రీ భూషణం

పాత్రలు		పేర్లు	వయసు
1. ఆఫీసరు	...		... 30-35
2. ప్యూన్	...	వెంకన్న	... 35-40
3 రాజకీయ నాయకుడు	...	నారాయణరావు	... 35-40
4 ముసలి గుమస్తా	...	కామేశ్వరరావు	... 55-60
5 మధ్యవర్తి	...	పరమేశం	... 40-42
6 ఆఫీసరుబావ	...	సూర్యనారాయణ	... 40-45
7. నిరుద్యోగి	...	విశ్వం	... 23-25

(సాలెగూడు లాంటి ఆఫీసుగది. ఒక కుర్చీ, ఒక టేబులు గది మధ్యగా వేయబడి వుంటాయి. టేబులుకు ఎడమ వైపున ఒక కుర్చీ, మూలగా పొడవుపాటి బెంచీ వుంటాయి. గది గోడలకు ఆఫీసులోపలకి అన్ని పాంగులు అమర్చబడి వుంటాయి. ఆఫీసరు తలపైన గాంధి, రాజేంద్ర ప్రసాదు మొదలైన నాయకుల ఫొటోలు తగిలించబడి వుంటాయి. తెరలేవగానే ఒక వ్యక్తి హడావుడిగా ప్రవేశిస్తాడు. ఖరీదైన ఫాంటులో తెల్లచొక్కా టక్ చేస్తాడు. కాలికి బూటు, నెత్తిమీద హేటు, తెలకళ్ళదాలు జాగరూకత పుట్టిపడుతూ వుంటుంది.)

ఆఫీసరు : వెంకన్నా !

(వెంకన్న ప్రవేశం. తలకుపాగా, మడుతులవరకూ పంచె, ఆఫ్ మన్లు, దానిమీద దవాళాం, ముఖం అతి వినయం మాటలలో కాస్త వ్యంగ్యం వుంటుంది.)

వెంకన్న : వస్తున్నా ! అయ్యగారూ ! (అంటూ ప్రవేశిస్తాడు.)

ఆఫీ : ఏదీ ! పత్రిక వచ్చిందా ! జాంటోవుద్యోగాలిపిస్తానని ప్రకటించాం.

వెంకన్న : వచ్చిందయ్యగారూ ! నిన్న తమరాఫీసునుండి యిలా వెళ్ళారో లేదో, అలా...వచ్చిపడింది.

ఆఫీ : (వెంకన్న యిచ్చిన పత్రిక చూస్తూవుంటాడు.)

వెంకన్న : (దాగరిదగ్గర స్టూలు మీద కూర్చుంటాడు.)

(కామేశ్వరరావు ప్రవేశం. తలకు ఖద్దరుటోపీ. పిల్కా ఖద్దరు కళ్ళచుట్టు. ఖద్దరు పంచె. ఖద్దరు కండువా. అంతా ఖద్దరు. అర్ధనిమీలిత నేత్రాలు. తెచ్చి పెట్టుకున్న గాంభీర్యం కొట్టవచ్చినట్టు కనిపిస్తుంది హోదాగా ప్రవేశం.)

కామేశ్వరరావు : ఏయ్ ! అయ్యగారు లోపలున్నారా ?

వెంకన్న : (చూడకుండా) ఏయ్ ! ఏమిటయ్యా, పోరుసహకుస్నా వా ? ఎద్దు పనుకుస్నా వా ? మర్యాదగా పిలవక్కర్లేదూ ? అయ్యగార్లేరు.

కామేశ్వ : ఏయ్ !

వెంకన్న : (కోపంగా) ఏమిటయ్యా...యా...యా...తగ్గండి బాబూ ! తిన్నా తుమిండండి ఎడ్డో యెదవనాయాలు, తిలమాసనోడ వుకుస్నా వు. దయచేయండి రండి బాబూ పున్నారు అయ్యగారు వస్తారు రండి. ఎంత పనైపోయింది. ఎవరబ్బ గడ్డిండి. (లోపలికి వెళ్తాడు.)

కామేశ్వ : ఆఫీసరుగారు ఉద్యోగం యెంకుకండి ?

కామేశ్వ : ఉద్యోగం పురుషలక్షణం కదండీ ! కుర్రవాడు ఉద్యోగం దొయ్యాలని పుబలాట పడుకుంటాడు. పూచ కొద్దూ పూచ తిండం కాగుండదు...

ఆఫీ : అలాగా అయితే చూద్దాం లెండి.

కామేశ్వ : ఆ చూడ్డానికి అర్థంగాకా తెలుసండి. చూడ్డం కాదు. తప్పకుండా చెయ్యాలి.

ఆఫీ : కుర్రవాడు మీవాడు కాదు గదా. మీ కెందుకండి అంత పట్టుదల.

కామేశ్వ : పట్టుదల యేముందండి ? ప్రజాసేవకు (ప్రజాసేవకే పరమావధిగా యిప్పటికి పదిహేడు సంవత్సరాలనుండి కాంగ్రెస్ కార్యకర్తగా పనిచేస్తూవున్నాను ఇంకా జాతీయ సేవకే నిరతం కూడా ప్రజాసేవకే ధారపోస్తాను ప్రజలే నేను. నేనే ప్రజలు. ప్రజా ధనమే నాది. నా ధనమే ప్రజలది అని ఇంతవరకూ పాటుపడుకున్నాను. ఇక పోతే ఎవరో కొంపవాస్లు యేవో కూతలు కూసుంటారు లెండి. గాంధి లాంటి వాళ్ళకి అందరూ పొగడలేరు. మనం ఒక లెఖ్ఖా ఎవరేమనుకున్నా కేమాత్రం ! మా వంటి వారికి అర్థి తుల్లి (ప్రజా సేవకుల్లి

ఆఫీ. అలా అయితే యేం పని పిలవాడికో కి మెంకు చెయ్యకుండా మంది పలకుపడగల భూ స్వామి కొడుక్కి ఎందుకండి ఉద్యోగం యిప్పించడం. క్షమించండి కేవలం మనవి చేస్తాని మీ అనుకోండి. మీకు చెప్పేపాటివాణ్ణి గాను. పేదవాడికి చేయి సేమీ పేద చెప్పుకొని యింత తింటాడు. దానికి బదులు మీకాక్కస్త పుణ్యంగూడా రావచ్చు.

కామేశ్వ : వస్తుంది. పుణ్యంగాదు పడగికి తప్పకుండా వస్తుంది. మీ దగ్గర దాపరికి మెందుకండి ? కెవర పాపం, పుణ్యం ఎవడెక్కావాలండి ? పాపం పుణ్యం అన్నవి నిజానికి పుత్తడబాలు. అవి అవసరానికి (ప్రజలదగ్గర ఉపయోగించుకొని, (ప్రయోజనం పొందవచ్చు. అంతే. అయినా మీకు తెలియండి ముందే ! ఇది (ప్రజాస్వామ్యం. పలుకుబడికలవక్తుల్ని, మన (ప్రక్కనుంచుకొనకపోతే, రేపు మనపదవికి సున్నా అంటే పూర్తానుస్వారం వస్తుంది. ఇక పేదవాళ్ళంటారా ? ఓటుకు నోటిస్తే కుక్కలా పనిస్తారు. పదవిలేనివాడు యీకాలంలో యెందుకు పనికొస్తాడు చెప్పండి ? అందుకోసమే యీ బాధంతా. పేదపాటే అభిమాన మనుకున్నారా ? ఇదంతా రాజకీయ తంత్రం.

ఆఫీ : నన్ను సత్యం చెలువిచ్చారు. మీరు చెప్పడమూ, మేము చెప్పుకోవడమూ అన్నమాటే. మీమనసు తెలుసుకోవాలని అన్నానుగాని, ఎందుకంటే యీ కాలానికి పుత్తడబాలేనా.

గుమ : పోనిలెండి బాబూ ! ఆయన కి కాకా ఎలా పోటీ వుంటుంది ? మీ తండ్రిగారి కున్నంత తెలివి తేటలు నాకున్నాయా ? ఉంటే పబ్లిసిటీ రాజకీయాలలో పనిగడిసి తీసు, గంజికి వాచిపోవడమా ! పోనీ ఆ విషయం ఎందుకులెండి. దయతలచి యీ ఒక్క ఉపకారం మాత్రం చెయ్యండి.

ఆఫీ : అబ్బా ! బాగా మాటలు నేర్చావే. ఫోబయుటకు. ఇక్కడ మీకేమీ ఉద్యోగాలు దొరకవు గెటవుట్.

గుమ : అవును. మాలాంటివాళ్ళకే మీ వుద్యోగాలు దొరవు. చిరిగిన గుడ్డలు, మాసిన గడ్డం సంస్కార హీనంగా వున్న శరీరం. సాటివారితో సరిపోగడానికి సంపదలేక కటిక దరిద్రంతో వున్న మా వంటి దీనులకు యీ కాలంలో వుద్యోగం దొరకడం కష్టం. ఏం చెస్తాం ? కాలపై పరీత్యం స్వార్థం కలుగుట్టి, నరనరానా పేరుకుపోయి, నాశం చేస్తుంది మానవుల్ని.

ఆఫీ : వెంకన్నా ! ఈ మొండి ఘటం కబుర్లు వల్లు లేదు. ఉపన్యాసాలిస్తున్నాడు గెంటు ఖరాటకు.

గుమ : నేనేం ఖద్దరు నాయకుణ్ణి కాదు. నా ఉపన్యాసం ఎవరు వింటారు ?

వెంక : (కెవుకగా కచ్చి) కెళ్ళ వయ్యా కెళ్ళు. ఆఫీసరుగారికి కోపం కట్టించకు.

గుమ : ఛీ...! పొరలా యిదిగ విశ్వాసంకూడా లేదు. కుక్కకు ఒక బలం పడేస్తే కృతజ్ఞతగా కాళ్ళు చుట్టూ తిరుగుతుంది. నీంటే అక్కడ్కి నయం.

అంతమాత్రం కూడా విశ్వాసం లేకపోయింది మనిషి మనిషి.

వెంక, ఏమన్యాయ్ ! ముసలయ్యా మాట పారయ్యకు నాసంగతి నీకు తెలియదు గావాలి, జాగ్రత్త !

గుమ : నీసంగతా ! నా పక్కీలులో నీలాంటి బంట్రోతులు యెంతమంది చూశారో !

ఆఫీ : వాడితో మాటలెందుకురా ? గెంటేయకుండు.

గుమ : హాలు...మీరేమీ అగ్రహం పడకక్కర్లేదు. నేనేపోతాను. ఏదా ఒక్కమాట గుర్తుందుగో. ఆకలిగా అలమటిస్తూ, అన్నానికి వాదిలోతూ, నిశ్చయంగా (బతికేవాళ్ళు నీతి కి, నిజాయితీకి తక్కువకాదు. ఆత్మగౌరవాయి అధికులు కాకపోయినా. మీ రసుకున్నంత అధమలు కాదు. వారిని మానవత్వముంది. వారూ మనుషులే.

ఆఫీ : నువ్వు పకుపులాగ మాట్లాడుకున్నావ్ !

దుమ : కాదు మనిషిలాగ, నిజాయితీగల మనిషిగామాట్లాడుతున్నాను. సాటి మానవుల పాపకు బాధలకు గుర్తింపక, కటికవాడిలాగ అధ్వాన్నంగా (ప్రవర్తించే మీ వంటి (ప్రభుత్వ జీవులేనా ! గొప్పమనుషులు పుట్టిన జీవులంటే మీవంటి వారుకూడా పుట్టారా ! అధికారం మిమ్మల్ని అంధుల్ని చేస్తుంది.

ఆఫీ : హా...నువ్వు...నిన్ను...

గుమ : పోతాను. పోయేముందొక మాట. పరిస్థితులెప్పుడూ ఒకలా వుండవు వస్తుంది. త్వరలోనే వస్తుంది. ఇదం కళ్ళు తెరుస్తే నిన్ను కనికరించిన వాడుండడు. కసాయివాడంటూ వుమ్మేతారు. (తుంపటిమీద కాపీ కిళ్ళీలా అమిసి వెళ్ళిపోతాడు.)

ఆఫీ : వెంకన్నా...!

వెంక : అయ్యా !

ఆఫీ : చూశావా ? యీ ముసలి నక్కపోగు ? అన్నం తేపోయినా అహంకారం అణగలేదు కూటికి గతిలేక తక్కువలు అరుస్తున్నాయ్ ! అరవకు...

వెంక : ఆ అరుపులతో మనకేం సంబంధంబాబూ ! మనిషి మనిషిలా వుండాలి కుక్కలా కాదు.

ఆఫీ : పోనీలెండి. ఆ మాట కి నాకూ

కూచిపూడి కళాక్షేత్రం సంస్థ కార్యకలాపాలు

ప్రజలకు,ప్రభుత్వానికి బహిరంగపరచాలని కార్యదర్శికి కార్యనిర్వాహకవర్గానికి విజ్ఞప్తి

శ్రీ బోడపూడి వెంకటేశ్వరరావు
భాగవతార్

ఇటీవల మూతబడ్డప్పటిలో పౌరసంఘం వీరికి సన్మానం చేసింది.

క్రూచిపూడి నాట్యశైలి చేరిన సమయంలో ఆంధ్ర (పాంతమునందే గాక, యావద్భారతదేశము, ఖండ ఖండాంతరములకూడ (పదర్శనాలు గావించి ఖ్యాతిగాంచి (పచార (పబోధం పొందుతోంది. ఇంతటుండి కళాకారుల (శద్ధ వహించడం, వహిస్తూండడం వంతోపాటు తగిన విమర్శలు, అట్టి (శద్ధ ఇంకా అపారంగా కలగడానికి కారణాలుకూడా అవగాహన చేసుకోగలసిన అవసరం కనిపిస్తోంది.

ఆంధ్ర సాంప్రదాయ సిద్ధమైన కూచిపూడి నాట్యాన్ని (పాచీన, శాస్త్రీయ పద్ధతుల్లో, కొన్ని తరాల నుండి, వంశపారంపర్యముగా ఆచరిస్తూ తమ శాపాదుకుంటూ దేశాటనలు గావించి, మా పూర్వులు నాట్యకళను దేవిని ఆరాధించారు. ఆయా కాలమాన పరిస్థితులను బట్టి సాంప్రదాయానుసారంగా సంగీత, సాహిత్య నాట్య రీతులను ఆదరించారు. అట్టి సంప్రదాయ సత్యరీతులలో ఆదరిస్తున్నంతకాలం, (పజాగణం, (పభుత్వం యీ కళను అభిమానించి ఆదరిస్తుంది.

కేంద్ర, రాష్ట్ర (పభుత్వాలు, అకాడమీలు, కేంద్రసాహిత్యములు, విశ్వవిద్యాలయాలు, (పాచీన నాట్యకళా పద్ధతిని పునరుద్ధరించుటకుగాను దేశము యందుదరు దేశాలు (పయత్నించాయి (శీ (బహ్మణ్యగారు, నాట్యకళాభిమాని (శీ బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారుకూడా కళాక్షేత్రం కెలకొల్పు పనుకట్టి సంకల్పం చేసి కార్యరూపం కాలుపుటలో అతిశయోక్తి లేదు.

ఈనాటి కార్యదర్శి నిర్వాహకవర్గం పై విషయములను గుర్తించి సంస్థ నిర్వాహకత్వం కార్యకలాపాలను అటు (పభుత్వమునకు, యిటు (పజలకు బహిర్గతపరచవలసిన బాధ్యత ఎంతైనా వుంది. అలా అనుసరించినట్లే అందరి సానుభూతి, అభిమానములు అందుకోగలుగుతారు. అంతేగాని వారలలో కొందరే కార్యనిర్వహకులై కార్యకలాపాలు సాగిస్తూ గుర్తింపు బాధ్యతలు యితరులు నిర్వహించటం అంత సమంజసం కాదు. కనీసం, ఈనాటికైనా కార్యనిర్వాహకులు హోదాలు, బాధ్యతలలో ఎవరికిని నిర్లక్ష్యం చేయకుండా, ఉత్తర (పత్యుత్తరములు లేకుండా, సత్యంగా జరుపుకున్నట్లయితే (శేయస్కరమని యెడల ఆ విషయములు తగు (పచారాలు చేస్తే బాగుండునని తోస్తుంది.

నాడు (ప్రొఫెసర్ అంజి. కూచిపూడి నృత్యరూపములు కొనుగోలు మిషల నరకట్టు విధానం (పగణ్యత దిగువ్యయంబు గలిగింపవలెనే, రాకుండుటకే భవనాలే స్థిరమైనవి.

అన్నట్టు ఆ నాడు జ్ఞాపకముంచుకొని భావి కళాకేతుల భవిష్యత్తు దృష్టి యుండుంటి అనుసరించవలసి వుంది.

కార్యదర్శి హోదాలో (పభుత్వాధికారులతోనూ, గ్రామాల ధనవంతులతోనూ సంప్రదించి కార్యక్రమాలు రూపొందించడానికి ఉపక్రమించడం జరిగింది. ఆ విధంగా కార్యక్రమాలు అమలుపరచడానికి ఎవరు ఎంతటి పట్టుదలతో కృషి చేస్తారో అనుభవం కలిగింది. అట్టి ధిగా పెట్టుకొన్న అగ్రహారికులంతా తమ ఆధారాన్ని కార్యాచరణలో నిరూపించుకోవటం వారి విద్యుక్తధర్మము కదా!

కూచిపూడి నాట్యం పోటు యిట్టి అగ్రకు అసందర్భ (పవర్తనలు జరగుట (పభుత్వం అకాడమీలు గమనించవలసిన అవసరం వుందిగదా! వారికళాకు, కూచిపూడి కళ్ళ మా పద్ధతి, కూచిపూడి నాట్యమే ఎరుగుదు పరదేశులకు అర్థమయ్యే విధంగా కూచిపూడి నాట్యం పేరుతో అశ్లీలతను ప్రదర్శించడం జర